

dók nemzeti engedmények vagy az általános, egyenlő, titkos választójog behozatala ellenében abban közreműködni, mert azt talán senki sem állíthatja, remélheti, hogy a nemzeti engedmények vagy azok Csimborasszója, a századnyelv, máról-holnapra nemzeti tartalommal töltene meg a hadseregnek velünk szemben állítólag ellenséges lelkületét; míg a választójog demokratikus reformja közt, mely nemcsak a Justh-párt programjában foglaltatik és a hadsereg fejlesztése közt kapcsolatot keresni, határozottan remény és céltalan vállalkozás.

Kétségtelen tehát, hogy akik ilyen feltételek ellenében hajlandók a véderőjavaslatot törvényerőre emelni, azok nem hihetik komolyan, hogy a fegyveres erő alkotmányos és nemzeti fejlődésünkkel szemben ellenséges tendenciákkal volna eltelve. A „nemzeti küzdelem“ megismétlése különben időszerről is akkor, mikor röviddel ezelőtt az ellenzék egyik legelőkelőbb vezérszónoka elismerte, hogy a hadsereg kebelén belül a nemzeti haladás kétségtelen.

Önkénytelenül is fölmerült tehát a kérdés, hogy mi indokolja az ellenzék elszánt küzdelmét azon véderőreformmal szemben, mely nemcsak szociális, humánus és nemzeti szempontból a vívmányok hosszú sorozatát rejtí magában, hanem amelyben foglalt létszámemelés megszavazására az istenben boldogult koalíció már öt évvel ezelőtt paktumszerű kötelezettséget vállalt?

A választ ezen kérdésre csak az adhatná meg, aki a vesébe lát és meg tudná mondani, hogy mi bírja az oly különböző politikai célokért, ideálokért hevülő ellenzéki pártokat arra, hogy miután röviddel ezelőtt engesztelhetetlen gyűlölettel és haraggal egymástól elváltak, most egy táborban, vállvetve küzdjenek ismét a történelmi magyar állam legjobb oszlopát képező haderő korszerű reformja ellen?

lépése alatt és lobogó szőke hajjal, ragyogó, villogó szemmel csap oda hozzám, mint három kalitkából szabadult vadmadár, az én három kis apróságom.

Megállnak. Csodálkozó, fontoskodó arcoeskával kísérik pár percig figyelemmel foglaltosságot.

Aztán összeráncolt homlokkal, szinte kómi-kusan komoly érdeklődő arccal megszólal a középső, az öt éves kis „mester“, aki bámulatos foglalkozási ösztönrel mindent széjjelszed, megnéz és olyan jól megigazít, hogy soha többé használni nem lehet.

— Mit csinál mamuska?

— Gyomlálók.

— Miért?

— Mert ez a hosszú zöld burján elcsunytja a fűvet. Ezt mind ki kell tépni innen! Aztán egy csomóba kell rakni.

— Miért?

— Mert ha széjjelszórjuk, csunya, rendetlen a kert.

Hívtak. Vendég jött. Felmentünk mind.

*

Néhány napra rá az én kis mesterem késett az ebédnél.

— De hát hol van? — kértem a „Freileint“.

— Lekérdzett a kertbe gyomlálni. Még a tizórai vajaskenyérét se ette meg, azt kiáltotta fel, hogy nincs ideje. Mindig így tesz, mikor nagyon foglalatossá válik valamivel. Dolgom volt, láttam, hogy jól játszik, hát nem mentem érte.

Titkos benső gyönyörűséggel lopóztam le a

Közigazgatási akadémia.

— Az elmélet és a gyakorlat. —

(Saját tudósítónktól.) Németországban akadémiai tanfolyamot akarnak rendszerezni közigazgatási tisztviselők számára. A gondolat ebben a formában körülbelül semmit sem ér. A szobatudósok szobatudományának újabb megnyilvánulása ez és ahol áttér a gyakorlatra, ott azonnal csődöt mond. Kétségtelen, hogy a közigazgatás mai formájában nem áll azon a magaslaton, amelyen állania kellene, hogy ellenszolgáltatást nyerjen a reá háramló súlyos terhekért. A terhek növekszenek és növekszik a tisztviselői létszám is, mert mind nagyobbakká válnak az igények, anélkül azonban, hogy kielégítést nyerhetnének. Egy katona — beleszámítva a tábornoknagytól a kutyamosóig mindenkit — átlag ezer koronájába kerül a monarkának. Egy tisztviselő pedig — fölösztva az arányt a miniszterelnöktől a falusi bakterig — kétezer-öt száz koronába.

Amikor a közigazgatás hibáiról beszél a közvélemény, nem arra gondol, hogy az atyafisági konneksziók révén bevásárolt, vagy kinevezett valaki goromba volt, — amiért megzavarták a pipázását. A kis ügyek aránylag gyors lefolyásuak Magyarországon; szinte azt lehetne mondani, hogy itt zaklatásnak vannak kitéve a tisztviselők, mert a felek türelmetlenül sürgetik a hivatalokban azt a névváltoztatási ügyet, vagy illetőségi kérdést is, amelynek elintézése sokszor magasabb helyeken késik.

A közigazgatásnak néhány évtized óta előkelőbb feladatai vannak. Hosszu patriarkális stagnálás után rájött ez az ország is különféle kulturszükségletek vizére és tudja már, hogy nem épen a részegen hazabotorkáló polgárok kedvéért van szükség az utcák világítására, hogy a csatornázás a népességi statisztikát javítja, a halálozást csökkenti, hogy kövezni kell a tereket és az utcákat, mert nyugat felé haladva, nem taposhatja mindenki magasszáru csizmában a sarat.

Amelyik város segíthet ezeken az állapotokon, az már segített is. Erre Szeged elég jó példa. Mert itt nem elég a jószándék, ide nagyon sok pénz kell. A kritika erejével

kertbe, hogy megfigyeljem szorgalmas kis fiam működését.

A bokor jótékonyan fedő védelme alól a következőkben gyönyörködhettem: A kis mester komoly, elmélyedt fontos arcoeskával ott guggolt a fűben a már ó jaj! utolsó páfránytő előtt. Teljes erejével huzta, csavarta a szárat. Azok elszakadtak s ő az egyensúlyt elvesztvén, reggel még hófehér kis nadrágjával beleült a vizes fűbe. Felkelt, a letépett levelekkel diadalmasan odament egy fenyőhöz, melynek tövében ott hevert egy nagy csomóba rakva egész délelőtti verejtékes működésének eredménye: az én drága páfrányaim, tövestül kitépve! Aztán a kezébe vett egy kis erős botot, visszament az utolsó tőhöz, mely kis erejéhez mérten igen erősen állott és a bottal elkezdte azt buzgón ütögetni, dögönyözni, nehogy annak még egyszer eszébe jusson feltámadni!

Haragosan rászóltam, meg akartam verni első fölháborodásomban. A gyermek zavart, ijedten csodálkozó, szinte méltatlankodó tekintetéből azonnal megértettem, hogy ő most hite szerint igen fontos munkát végzett, amivel szegény két kis keze egész délelőtt fáradt, hogy nekem örömet okozzon és amiért dícséretet vár. Mereven nézett rám, a csalódás forró könnyet csal szemébe. Megsajnáltam. Megmagyaráztam tévedését. A gyermek-lánefű leveleivel tévesztette össze a fiatal páfrányokat. Komolyan, nagyon elszégyelte magát.

Azóta nem szabad a páfránytörténetet említeni előtte. Kicsi életének ez volt az első fájó csalódása, első keserű emléke.

csak azt a helyet szabad sujtani, amelyik anyagi képességei mellett ül a garason, s amelynek a vezetősége gyöngye hozzá, hogy az autonómia öntudatába mélységes göggel belemerült szent egyszerűségét fölírja ebből a tompa álomból s ha kell, akár kényszerítse a kulturális kötelezettségek teljesítésére.

A magyar városok jelentékeny része, igaz, nagyon szegény és horribilis pótdóval dolgozik. Azonban a gazdag városokban is százféle hiba van a — rendszerben. De ezeknek mégis előbb van reményük a kibontakozásra, mint amazoknak, amelyek még erkölcsi testület formájában sem föltétlenül hitelképesek. Hiszen számtalanszor meg-esik, hogy egy város csak a kormány girójával kap bankkölcsönt.

Ha pedig mindent, de mindent a valami-kor megalkotandó városi törvénytől várnak, sok csalódásban is lehet részük. Ép olyan akadémikus ez a reménység, akár csak a német terv. Mert a feladata magaslatán álló közigazgatásnak utána kell néznie, milyen helyi értékeket, gazdasági kincseket aknázhathat ki. Ha ki tudja aknázni, akkor már nincs panaszra oka, mert ő maga diktál.

Parkirozzák a Rudolf-teret.

— A makói piac áthelyezése. —

(Saját tudósítónktól.) Hoffer Jenő, a szegedi törvényhatósági bizottság egyik értékes tagja, a legközelebbi közgyűlés elé érdekes indítványt nyújtott be, amelyben azt javasolja, hogy a Rudolf-térről helyezték át a makói piacot a Stefánia-sétány melletti gyermekjátszóhelyre, a Rudolf-teret pedig a hid mindkét oldalán parkirozzák, és a létesítendő két parktükörben a Rapaics- és a Dankó-szobrot állítsák föl.

Az indítványt azzal okolja meg Hoffer Jenő, hogy a Rudolf-tér környéke a város egyik legszebb és legrendezettebb része, amelyet már a hid megtekintése miatt is fölkeres minden idegen. Esztétikai szempontból is kifogásolja az ottani piacot. Állandóan büzös, piszkos a tér.

Az indítványnak azt a részét, amely a Rudolf-tér rendezését javasolja, csak helyeselni lehet. Ez a terv benne van abban a városrendezési programban, amelyet Lázár György dr. polgármester is magáénak tart. A fogadalmi templom fölépítésével az az egész városrész átalakul és úgy városrendezési, mint esztétikai szempontból okos terv a Rudolf-tér parkirozása. A mostani elhanyagolt tér helyén szoborral ékesített parktükör: kétségtelenül előnyös változás.

Az indítványnak azt a részét azonban, amely a makói piacnak a Stefánia-sétány melletti gyermekjátszóhelyre való telepítését javasolja, nem tartjuk helyénvalónak. Figyelembe kell venni elsősorban a város erkölcsi kötelességét a Kass-mögötti háztömb tulajdonosaival szemben. A Kass-mögötti telkek eladásakor ugyanis, mivel a telkek tudvalevőleg a városi voltak, a telektulajdonosok határozott ígéretet nyertek arra, hogy a gyermekjátszóhellyel a Stefánia-sétányt kibővítik. A telkek az ígéret következtében lényegesen magasabb áron kelttek el.

Föltétlenül joga van tehát a telektulajdonosoknak, hogy ragaszkodjanak a város ígéretéhez. De eltekintve is ettől az ígértől, a Stefánia-sétány kibővítése már évtizedek óta egyik legjelentősebb problémája a városrendezésnek. A Stefánia-sétányt föltétlenül ki kell bővíteni, ezt már a közgyűlés is többször elhatározta. Erre pedig egyedül a gyermekjátszóhely alkalmas.

Az az álláspont is helytelen, hogy a makói piac így újból a tiszapart mentén lenne. A városrendezésből ki kell már végre küszöbölni azt a konzervatív fölfogást, amely útját állja a természetes fejlődésnek. A vásárcsarnok föl-